

ОСНОВНИ ИЗИСКВАНИЯ
ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ И
ЗАЩИТА НА ДИПЛОМНИ РАБОТИ ЗА ОКС „БАКАЛАВЪР“ И
ОКС „МАГИСТЪР“
НА ПЕДАГОГИЧЕСКИЯ ФАКУЛТЕТ
ПРИ ПУ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Обучението за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" и „магистър“ завършва с държавен изпит или с дипломна работа.
2. До държавен изпит или до защита на дипломна работа се допускат студенти, които са изпълнили изискванията на учебния план на съответната специалност.
3. Държавните изпити и защитите на дипломни работи се организират в рамките на две дипломни сесии: редовна и поправителна.
4. Държавният изпит или защитата на дипломната работа се провежда пред изпитна комисия, в състава на която влизат не по-малко от трима хабилиитирани преподаватели. В комисията могат да се включват и хабилиитирани в съответната научна област лица от други висши училища, както и специалисти от съответната професионална област.
5. Съставът на Държавната изпитна комисия се утвърждава от Ректора за всяка учебна година. Промени в състава на Държавната изпитна комисия се допускат по изключение само със заповед на Ректора.
6. Студентите, които са изпълнили задълженията си по учебен план, подават заявления за явяване на държавен изпит или защита на дипломна работа (с посочена тема на дипломната работа и научен ръководител) в учебен отдел на Педагогическия факултет.
7. Инспекторите от учебен отдел правят служебна справка по заявленията относно изпълнението на задълженията по учебен план и изготвят списъци на студентите по специалности, които ще се явяват на държавен изпит и защита на дипломна работа.
8. За специалностите в професионално направление „Изкуства“ са валидни специфични изисквания за дипломиране.

II. ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ

1. Продължителността на писмения държавен се определя от председателя на изпитната комисия. Той се провежда по програма (конспект), приета от Факултетния съвет и включва въпроси от изучаваните дисциплини. При

- необходимост програмата за държавен изпит се актуализира в началото на учебната година.
2. Завършващите студенти получават актуализираната програма за държавен изпит не по-късно от три месеца преди неговото провеждане.
  3. Студентите трябва да бъдат информирани за датата, началния час и място за провеждане на държавния изпит, които се обявяват в интернет сайта на Педагогическия факултет и/или на информационните табла във факултета и учебен отдел.
  4. Студентите трябва да бъдат пред аудиторията за провеждане на държавния изпит 20 минути преди обявения начален час, без да влизат в залата.
  5. Студентите влизат в изпитната зала с разрешението и под контрола на квесторите след проверка на студентските им книжки или друг документ, удостоверяващ тяхната самоличност (лична карта или шофьорска книжка).
  6. Преди започването на изпита в залата, студентите биват информирани за правилата, свързани с провеждането му.
  7. Студентите могат да предават изпитните си работи по всяко време в рамките на определеното изпитно време. В случай, че студентите не могат да развият изтеглените въпроси, те могат да напуснат залата.
  8. Изпитът се анулира и студентът получава слаба оценка в следните случаи:
    - а) ако се установи, че вместо студента се явява друго лице;
    - б) при доказано преписване или опит за преписване;
    - в) при установена измама или опит за измама;
    - г) при отказ за съдействие на квесторите за установяване на обстоятелствата по тази точка, букви от а) до в).
  9. При приключване на работата си студентът предава своите материали на квесторите. Писмените работи се оценяват по шестобална система, която включва: “Отличен” (6,00), “Много добър” (5,00), “Добър” (4,00), “Среден” (3,00) и “Слаб” (2,00). При слаба оценка на единия от въпросите, общата оценка е „Слаб” (2).
  10. Студентите могат да се запознаят с мотивите на комисията за поставената оценка, но оценките не могат да бъдат променени.
  11. Подписаните и изведени под номер окончателни протоколи се предават от председателя на изпитната комисия в учебен отдел за внасяне на оценките в главните книги и изготвяне на дипломите.

III. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ И ИЗИСКВАНИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ДИПЛОМНА РАБОТА

1. Дипломната работа е самостоятелно изследване по определен научен проблем, в което студентът показва задълбочени знания и умения самостоятелно и критично да обработва, систематизира и анализира различни по вид източници на информация; да създава самостоятелен научен текст, обединяващ различни становища по изследваната тема; да решава важни теоретични или приложно-практически проблеми.

2. Всеки студент, желаещ да разработва дипломна работа, подава заявление до Декана на Педагогическия факултет, в което уточнява темата на научното си изследване.
3. Право да разработват дипломен проект (работа) имат само студентите, които успешно са завършили семестрите до стажантската практика със семестриален успех не по-нисък от „Отличен 5.50“.
4. Студент, който се е явявал на писмен държавен изпит за съответната специалност няма право да разработва дипломна работа.
5. Процесът по разработването на дипломна работа се организира и провежда под ръководството на хабилитиран научен ръководител или доктор и се контролира от катедрата, която администрира специалността.
6. Научният ръководител може да бъде както от академичния състав на факултета, така и външен специалист, който е водил лекции в съответната специалност. Когато това е специалист от практиката, той трябва да има научна степен или звание.
7. Научният ръководител само насочва конкретната работа, следи за съответствието на дипломната работа с утвърдените изисквания, консултира дипломанта, оказва помощ при информационното осигуряване, прави препоръки към работата на дипломанта и следи за тяхното изпълнение. При необходимост може да бъде определен и допълнителен консултант, ако това се налага.
8. Броят на дипломантите на един научен ръководител не може да надхвърля 5 студенти в една квалификационна степен за една учебна година.
9. Темите за дипломни работи се предлагат от научните ръководители, като студентът има право да предлага за разработване своя тема, свързана с проблематиката на учебното съдържание по специалността.
10. Студентът представя дипломната си работа на научния ръководител за одобрение и рецензиране след нейното окончателно завършване и оформяне.

IV. СТРУКТУРА, СЪДЪРЖАТЕЛНИ ИЗИСКВАНИЯ И ТЕХНИЧЕСКО ФОРМАТИРАНЕ ПРИ ПОДГОТОВКАТА НА ДИПЛОМНАТА РАБОТА

1. Структура на дипломната работа

Дипломната работа съдържа:

- [Титулна страница](#);
- [Декларация за авторство](#), която остава като неизменна част от съдържанието на дипломната разработка;
- Съдържание – увода, всички глави, параграфи и подпараграфи на изложението, заключението, списък с използваната литература и приложения със съответните страници, на които започват. Номерацията на страниците започва от съдържанието.
- Списък на използваните съкращения, ако има такива в изложението;
- Увод, който започва на нова страница;

- Изложението на дипломната работа по глави, параграфи и подпараграфи. Всяка глава започва на нова страница.
- Заключение и изводи;
- Списък на използваната литература (използваните литературни източници трябва да бъдат подредени според избраната система и цитирани в текста на работата);
- Приложения – включват различни по вид източници на информация, които дават по-пълна представа за изследвания проблем – таблици, схеми, архивни или други писмени документи, изображения и т.н., ако има за конкретното изследване.

2. Основни изисквания към текста на дипломната работа

- **Въведение/Увод:** Текстът започва на нова страница и в тази част се изяснява значимостта и актуалността на дипломната работа, мотивите за избраната тема, а също и неговият дизайн. Уводът се оформя съобразно спецификата на изследването – теоретично, емпирично и др..
- **Изложението** се структурира най-често в три глави. В **първа глава** се въвеждат термини, дават се дефиниции, изясняват се понятията. В тази част от работата е важно дипломантът да покаже не само, че е запознат с научната литература, свързана с темата на дипломната работа, но и да демонстрира умения да аргументира позицията си, да обоснове причината за избор на конкретните понятия или причината за представяне на постиженията на конкретна научна школа, научното направление и др. В първата глава на дипломната работа обикновено се прави исторически преглед на известните изследвания, като се отбелязват основните етапи и моменти в развитието на научната мисъл по разглежданата проблематика. Извършеното от дипломанта систематизиране на тези изследвания разкрива същността на проблема и дава общо впечатление за работата. Във **втора глава** се обяснява каква е философията на проведеното изследване, аргументира се изборът на избраната методика и методите на изследване (педагогически, клинични, документални, социологически, статистически и т.н.), представя се методологията на изследването. В научния текст от тази глава следва да доминира сбито и конкретно съобщаване на точна и ясна информация. **Трета глава** представя получените резултати и техния анализ, като при тяхното представяне е препоръчително да се следва подредбата на представените методи. В тази глава се формулират и основните изводи от резултатите на изследването. Тази част има особена важност, тъй като именно тук в завършена и логично безупречна форма трябва да бъдат представени крайните резултати на дипломната работа. **Заключението** не е просто сумиране на получените резултати, а е своеобразен синтез, съединяващ отделните нива на изложението, получените резултати по темата и съвкупно крайно обобщаване на постигнатото. В този раздел дипломантът трябва да свърже получените изводи с предварително поставените цели и задачи. Ако в работата

едновременно с теоретичните резултати има и практически следствия и решения, това също трябва да се включи в заключението.

В зависимост от конкретното изследване са възможни и други варианти при оформяне на структурата и съдържанието на дипломната работа.

- **Литературните източници** трябва да са номерирани с арабски цифри след текста или по реда на тяхното цитиране, или в азбучен ред. Авторите трябва да са подредени първо на кирилица и след това на латиница, като първо се посочва фамилното име и след това инициалите на личното име на посочения автор.
- Независимо дали се цитира дословно или по смисъл, съответствието на цитата и оригинала трябва да бъде пълно. Самият цитат трябва да е обоснован и непременно необходим.
- Обемът на отделните глави трябва да е балансиран.

3. Техническо форматиране на дипломната работа

3.1. Общи изисквания

- Обемът на дипломната работа е средно 60 – 80 стандартни страници –
формат – А4, минимум 1800 символа на страница основен текст, едностранно.
- Всяка глава на дипломната работа започва на нова страница, като се изписва на първия ред, центрирано с главни букви, удебелено (Bold).
- Всеки параграф и подпараграф се изписва на нов ред, с табулация, ляво подравнени, без пренасяния на срички.
- Страниците трябва да бъдат във формат А4 (21.0 cm x 29.7cm). Полетата на всяка страница да бъдат както следва: горе – 2.5 cm; долу – 2.5 cm; ляво 3.0 – cm; дясно – 2.0 cm.

3.2. Форматиране на текста:

- **шрифт (Font): Times New Roman, размер 14 пункта (14 pt.);**
- **междуредие (Line spacing): 1.5 lines;**
- всеки абзац започва с отстъп (First line) 1.25 cm;
- бележки под линия: шрифт Times New Roman, размер 10 pt., междуредие Single;
- основният текст и бележките под линия да бъдат двустранно подравнени (Alignment: Justified);
- номерация на страниците: долу, в дясно, с арабски цифри;
- в горното поле (Header) и долното поле (Footer) не се изписва никакъв текст като име на автора, заглавие на дипломната работа, заглавие на глави и др.

3.3. Форматиране на таблици, фигури, формули, илюстрации и др.

- Таблиците в изложението трябва да бъдат номерирани и озаглавени. Номерването на таблиците става с арабски числа, последователно за цялото изложение, за да се установи общия им брой (Таблица 1, Таблица 2, ...). Заглавието на таблицата трябва да бъде формулирано кратко, като се изписва над таблицата с удебелен шрифт (Bold).
- Всяка фигура (схема, диаграма, илюстрация и др.) трябва да има пореден номер и ясно, кратко и точно заглавие. Номерването става по система, аналогична на таблиците с тази разлика, че тук номерът и заглавието се поставят под фигурата.
- Формулите се изписват на отделен ред, центрирано, като вдясно се посочва техния номер в скоби. Номерването става с арабски цифри последователно в цялото изложение. Когато се ползват формули от други изследвания задължително се цитира източника под линия. За общоизвестни формули не се цитира източник.

V. ЗАЩИТА НА ДИПЛОМНАТА РАБОТА

1. В срок от един месец преди защитата студентът трябва да представи готовата си дипломна работа за финално утвърждаване от научния си ръководител. Дипломната работа трябва да бъде подписана от дипломанта и научния ръководител, което удостоверява, че отговаря на поставените формални и съдържателни изисквания. Дипломни работи, които не са подписани, не се допускат до защита.
2. Дипломната работа се изпраща задължително от студента в DOC или DOCX формат на e-мейл, посочен от научния ръководител, за проверка на авторство.
3. Ако бъде установено преписване, непосочено от автора ползване на чужд труд или други форми на плагиатство, дипломната работа се анулира. Студентът не се допуска до явяване на държавен изпит или защита на дипломна работа за период от една година.
4. Дипломантите представят 1 екземпляр подвързана дипломна работа и копие на електронен носител при секретарката на специализиращата катедра не по-късно от 15 дни преди защитата.
5. Дипломната работа се рецензира от преподавател, определен с решение на катедрата. Научната компетенция на рецензента трябва да бъде близка с разглежданата тематика. Рецензентът трябва да бъде хабилитирано лице. За рецензент може да бъде избрано и нехабилитирано лице, притежаващо образователната и научна степен “доктор” или докторант в съответното научно направление.
6. Рецензентът подготвя и предава [рецензията](#) си най-малко 3 дни преди защитата.
7. Ръководителят на катедрата предава на председателя на изпитната комисия дипломните работи на зачислените към съответната катедра дипломанти заедно с рецензиите към тях най-късно 1 ден преди защитата.

8. Защитата на дипломната работа е публична и освен членовете на Държавната изпитна комисия могат да присъстват и гости. На защитата е желателно да присъстват научните ръководители и рецензентите на явилите се на защита дипломанти.
9. По време на защитата дипломантът представя своята работа в рамките на 10 минути, като излага своята цел, задачи и постигнати резултати. След това се прочита рецензията и дипломантът отговаря на конкретните бележки и въпроси на рецензента, както и на допълнителни въпроси от изпитната комисия. Въпросите могат да са разнообразни и да засягат както непосредствено съдържанието на разработката, така и близки по отношение на съдържанието на работата теоретични и практически проблеми. Дипломантът трябва да даде кратки, но съдържателни и аргументирани отговори.
10. След като изслуша всички дипломанти, включени в изпитния протокол, Държавната изпитна комисия провежда закрито заседание за окончателното определяне на оценките, които се обявяват на дипломантите в същия ден.
11. Комисията оценява както съдържанието и оформлението на работата, така и умението на дипломанта да мисли самостоятелно, аргументирано да обяснява своите идеи, изводи и предложения.
12. Оценките, поставени от Държавната изпитна комисия са окончателни. Съставя се изпитен протокол, който се подписва от председателя и членовете на комисията. Подписаните и изведени под номер протоколи се предават от председателя на изпитната комисия в учебен отдел за внасяне на оценките в главните книги и изготвяне на дипломите.

Правилата за организиране и провеждане на държавни изпити и защита на дипломни работи са приети на Факултетен съвет на Педагогическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“ с протокол № 14 от 15.03.2022 г.